

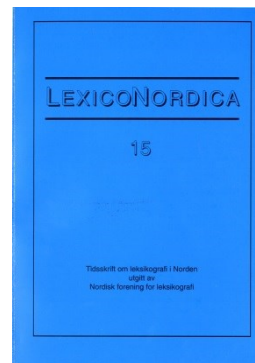
LexicoNordica

Titel: Ordnett.no

Forfatter: Ingunn Indrebø Ims

Kilde: LexicoNordica 15, 2008, s. 235-237

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Ingunn Indrebø Ims

Ordnett.no

Hva er Ordnett?

Ordnett er Kunnskapsforlagets ordbokstjeneste på nett, der forlagets ordbøker er gjort tilgjengelige gjennom en søkbar database. Brukerne får tilgang til Ordnett gjennom betalt abonnement, og det er mulig å abonnere både for privatpersoner og bedrifter og institusjoner. Tjenesten presenterer ulike pakkeløsninger der brukerne kan velge hvilke produkter de ønsker å abonnere på. Basispakka består av Språkvett, en samling artikler som tar for seg ulike språklige problemstillinger, synonymordbok, fremmedordbok, norsk-engelsk/engelsk-norsk ordbok og ordboksverk for moderat bokmål og riksmål, samt nynorsk ordliste. Som tilleggsprodukter finner vi også en mengde tospråklige ordbøker, Norsk Riksmålsordbok, og dessuten mer fagspesifikke ordbøker for områda medisin, teknologi og økonomi.

Som abonnent får brukeren tilgang til ordbokstjenesten med brukernavn og passord, men det er også mulig å abonnere på Ordnett Pluss, et program som gjør at brukeren kan laste ordbøkene ned på egen maskin, og dermed slipper å være avhengig av internett for å kunne bruke tjenesten.

Hvem har bruk for Ordnett?

Det er sikkert mange som har følt behovet for å ha flere ordbøker tilgjengelig samtidig, og på Ordnetts kundeliste står både grunnskoler, høyskoler og universitet oppført. I tillegg finner vi bedrifter og institusjoner som bibliotek, sjukehus og reklamebyrå. Dette viser at det er et behov for denne typen nettbaserte ordbokssamlinger, og det er en stor fordel at flere ordbøker kan være tilgjengelige i en felles ordboksbase slik Ordnett er. Å gjøre parallelle søk i flere ordboksverk, både enspråklige og flerspråklige, er også attraktivt for forfattere, oversettere, kryssordløserne og andre som arbeider med språk til daglig.

Ordbøker på nett gir nye søkemuligheter

En betydelig fordel med en felles ordboksdatabase som Ordnett, er at det er lett å søke i flere ordbøker på en gang. Språkteknologien gir på denne måten andre muligheter enn det papirutgaven(e) gir. Ordboksbrukeren må ikke bla seg fram til oppslagsordet på alfabetisk plass, men kan gjøre ett eneste søk og dermed få treff på enkeltord i flere ordbøker samtidig. Søk i hele ordbokstekster er også en nyttig søkefunksjon for brukere av ordboksbaser – det vil si at en lett kan finne idiomer og uttrykk som ikke nødvendigvis er direkte knytta til oppslagsordet. Ved å søke på for eksempel bruksmarkeringa *dial* (forkortelse for dialekt) i Norsk Riksmålsordbok, får en treff på oppslagsord med denne bruksmerkinga i dette ordboksverket.

Basispakka – begrensa tilbud for nynorsk og bokmål

Når jeg likevel ikke er entydig positiv til Kunnskapsforlagets ordboksamling på nett, er det hovedsakelig på grunn av det enspråklige norske tilbudet jeg finner i Basispakka, altså Norsk Ordbok og Nynorsk Ordbok.

Nynorsk Ordbok er ei svært begrensa ordbok, og derfor er navnet slik det opptrer på de innledende nettsidene misvisende. Kunnskapsforlagets nynorske ordbok er i hovedsak ei ordliste, som inneholder oppslagsord med bøyingsendelser. Her er det ingen informasjon om opphav, bruksrestriksjoner eller ordklasse (noe elever og studenter ofte er avhengig av for å kunne bruke ordbøker på en hensiktsmessig måte), og informasjon om betydning, hvis den overhodet finnes, er begrensa til enkel synonymføring i parentes bak bøyingsendelsene.

Det andre ankepunktet gjelder Kunnskapsforlagets Norsk Ordbok, som gir opplysninger om skrivemåte og bøyingsformer i moderat/konservativ bokmål og riksmål. Mange ordboksbrukere bruker enspråklige ordbøker og ordlister på morsmålet fordi de lurer på hvordan et ord kan eller skal skrives – hva er rett og hva er feil? I Kunnskapsforlagets Norsk Ordbok finnes ikke opplysninger om den mer radikale delen av bokmålsrettskrivinga, som like fullt er offisiell rettskriving i bokmål. Ved å gjøre et søk på for eksempel verbet *hoppe* i dette ordboksverket, blir det opplyst om fortidsformer med endelse *-et*. At endelser på *-a* i fortid av svake verb også er offisiell rettskriving i bokmål, kommer ikke fram gjennom Ordnetts baser. Når det gjelder søk på hunkjønnsst substantiv som *jente* og *hoppe* får man opplysninger om at

disse i bestemt form entall kan ha endelsen *-en* eller *-a*, mens søk på substantivet *tid* kun opplyser endelse *-en*. I offisiell rettskriving er det valgfritt å bruke *-en* eller *-a* i alle disse tilfellene.

Kunnskapsforlagets Norsk Ordbok skal sjølsagt ikke være noe annet enn den intenderer å være, og nettstedet opplyser også om hvilke deler av bokmålsrettskrivinga som dekkes i dette verket, men jeg mener likevel at Ordnett som nettsted mangler noe vesentlig når store deler av rettskrivinga, og dermed også ordforrådet innafor bokmål, mangler. Gjennom Ordnett er det mulig å få kjøpt tilgang til Norsk Riksmålsordbok som et tillegg til Basispakka, men sjøl om dette er et større og mer betydelig ordboksverk, gir heller ikke dette verket en oversikt over offisiell rettskriving i bokmål. Det skal det heller ikke gjøre, noe navnet Norsk Riksmålsordbok tilsier, men det understreker bare det faktum Ordnett som nettside mangler et tilbud som gir fullstendig oversikt over bokmål som skriftspråk.

Kunnskapsforlagets ordbøker er sjølsagt ikke skrevet med tanke på at de skal inngå i en nettbasert ordboksbase, her er det forlaget som har gjort sine ordboksverk samla tilgjengelig for sine kunder, noe som gjør Ordnett til en svært nyttig ordboksbase for mange. Men dersom det en-språklige norske tilbudet er viktig for en potensiell bruker av Ordnett, finner jeg få argumenter for å foretrekke Kunnskapsforlagets Nynorsk ordbok og Norsk Ordbok framfor Universitetets ordboksbase for bokmål og nynorsk som er gratis tilgjengelig på internett.

Ingunn Inderebø Ims
cand. filol.
forsker, Norsk ordbok 2014
Universitetet i Oslo
i.i.ims@iln.uio.no